

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

۲۷. بخش برق

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

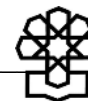
کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۴۰۶۴

آذرماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۲.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	نگاهی به ماده واحده
۵.....	نکات مهم در بخش برق لایحه بودجه سال ۱۳۹۴
۶.....	منابع و مصارف
۱۴.....	درآمد - هزینه
۱۶.....	وضعیت خرید، فروش و تولید انرژی برق در سال ۱۳۹۴
۱۸.....	پیشنهادها
۲۰.....	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۲۷. بخش برق

راهبردهای پیشنهادی برای بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۴ در مجلس شورای اسلامی

در راستای ارتقای کارایی و اثربخشی بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نسبت به سال‌های گذشته پیشنهاد می‌شود که نمایندگان و کمیسیون‌های محترم به موارد زیر تمرکز نمایند:

- **مبانی قانونی:** بررسی شود مبنای قانونی برآورد منابع و مصارف در بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی چیست؟

- **تغییر هزینه‌ها:** آیا مجموعه اعتباراتی که در هریک از بخش‌های تخصصی (مانند مسکن، حمل و نقل، آموزش، بهداشت و...) پیش‌بینی شده است برای انجام وظایف آن حوزه (نه دستگاه) کافی است؟ دلیل تغییرات اعتبارات نسبت به سال قبل در هریک از بخش‌ها چیست؟

- **عدم قانونگذاری جدید:** در بررسی احکام بودجه، احکامی که در صدد قانونگذاری جدید یا اصلاح قوانین دائمی در لایحه هستند حذف شوند و همچنین مجلس از ارائه پیشنهادهای جدید از این دست اجتناب کند تا مانع از درهم‌ریختگی نظام قانونی و حقوقی کشور شود.

- **عدم ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای:** مجلس از ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای به خصوص ردیف‌های ذیل قوه مجریه اجتناب کند که این امر ناقض صلاحیت نظارتی مجلس و نقض تفکیک قواست.

- **اعمال اصلاحات بودجه‌ای توسط دولت:** در نهایت اینکه، مجلس بجای اینکه خودش برای اصلاح لایحه بودجه دست به کار شود، با بررسی راهبردهای بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی، ظرفیت سیاسی و حقوقی لازم را برای اصلاح بودجه توسط دولت فراهم نماید.^۱

۱. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به گزارش‌های «قواعد ناظر بر ارائه پیشنهادهای بودجه‌ای» به شماره مسلسل ۱۴۰۴۵ و «مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها» شماره مسلسل ۲۳۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

چکیده

لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ با ساختاری مشابه سال‌های گذشته ولی با دقت و نظم بیشتری تدوین شده است. به عبارت دیگر از یک نظم بهتری برخوردار است. با اینکه در این بودجه در بخش برق نسبت به لوایح گذشته، توجه بیشتری به اسناد بالادستی صورت گرفته، لکن عدم توجه کافی به اسناد بالادستی مانند برنامه پنجم توسعه و سند چشم‌انداز در این سند یکساله مالی همچنان مشاهده می‌شود، که البته ممکن است تحت تأثیر تغییراتی که در اهداف سند چشم‌انداز و برنامه پنجم به وجود آمده، قرار گرفته باشد.

جداول «درآمد - هزینه» و «منابع - مصارف» بخش برق نشان می‌دهد که بودجه از شفافیت لازم برخوردار نیست و به نظر می‌رسد امکان حصول منابع درآمدی دیده شده در لایحه بودجه مقدور نباشد، به طوری که درج رقمی تحت عنوان «سایر دریافت‌ها» در جدول ۳ عملاً برای ایجاد تراز بین مصارف و منابع در ردیف بودجه آورده شده است و غیر قابل تحقق است.

در عین حال با وجود اشکالات جدی و ساختاری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، در این گزارش، تا آنجا که ممکن بوده است پیشنهادهایی برای شفافیت بودجه، یارانه‌ها، پرداخت بدهی‌ها و سایر موارد مطرح شده است.

مقدمه

مطالعات توسعه نشان می‌دهد برق، اصلی‌ترین نیاز زیربنایی برای ایجاد صنعت، اشتغال، افزایش رفاه اجتماعی، توسعه و... است. در واقع رشد اقتصادی بدون تأمین «برق مطمئن» غیرممکن شده است. با این همه، متأسفانه این صنعت مهم دچار مشکلات ساختاری است (تصدیگری، حاکمیت، مالکیت و...) و در بودجه‌های سنواتی، توجه لازم به آن نشده است.

لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ با ساختاری مشابه لوایح گذشته و حاوی ضعف‌های اساسی نظام بودجه‌ریزی در ایران ارائه شده است. به طوری که به اذعان کارشناسان مسائل بودجه، «اگر قانون بودجه سال ۱۳۵۵ را کنار قانون بودجه سال ۱۳۶۵ یا سال ۱۳۷۵ قرار دهیم، ساختار آن تغییر چندانی نکرده است». در این گزارش تلاش شده است تا منحصراً در مورد بودجه صنعت برق و راه‌حل‌های پیشنهادی، مطالبی اجمالی را ارائه نماید. سرفصل بودجه‌ها از سال ۱۳۹۰ تاکنون از شباهت کاملی برخوردار بوده و در عین حال، اغلب غیر قابل تحقق به نظر می‌رسد. لازم است تأکید شود که ارقام لایحه بودجه در بخش برق نیز از شفافیت لازم برخوردار نیست و محل تأمین منابع، مصارف، درآمد و هزینه‌ها در بخش برق، تا اندازه‌ای مشخص نمی‌باشد.

در عین حال ارقام بودجه پیش‌بینی شده برای بخش برق نشان می‌دهد که این بخش در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در قالب برنامه پنجم توسعه و سند چشم‌انداز نیز تعریف نشده است. عدم شفافیت بودجه بخش برق ناشی از ساختار نامناسب وزارت نیرو است. تأکید بر وجود یک مسئول برق در هر استان به معنای آن است که دولت صرفاً نقش سیاستگذاری و نظارتی داشته باشد بدیهی است این ساختار هیچگونه مغایرتی با خصوصی‌سازی، نداشته و براساس صدر اصل چهل و چهارم قانون اساسی، مسئولیت تأمین برق کماکان به عهده وزارت نیرو تا آخرین حلقه مصرف‌کننده برقرار خواهد بود.

درواقع وزارت نیرو می‌تواند شرکت‌های توزیع، تولید و انتقال در امور برق را در قالب یک شرکت مادر تخصصی مورد نظارت و سیاستگذاری قرار دهد.

نگاهی به ماده واحده

۱. در بودجه سال ۱۳۹۳ مبلغ حاصل از فروش برق ۱۲۸,۲۰۷ میلیارد ریال می‌باشد که حاصل فروش حدود ۲۱۷/۳۰ میلیارد کیلووات ساعت به‌ازای هر کیلووات ساعت ۵۹۰ ریال خواهد بود. اضافه می‌نماید در بودجه سال ۱۳۹۲ مبلغ حاصل از فروش برق ۸۵,۶۲۳ میلیارد ریال بود که حاصل فروش حدود ۲۰۳/۲۷ میلیارد کیلووات ساعت به‌ازای هر کیلووات ساعت ۴۲۱ ریال بوده است.

در بودجه سال ۱۳۹۴، مبلغ حاصل از فروش برق ۱۴۳,۶۹۱ میلیارد ریال پیش‌بینی شده که از محل فروش ۲۳۲/۵۱ میلیارد کیلووات ساعت حاصل خواهد شد که درواقع افزایش قابل توجه قیمت نداشته (میزان فروش برق ۷ درصد رشد را نشان می‌دهد که منطقی به‌نظر می‌رسد) و قیمت به‌ازای هر کیلووات ساعت حدود ۶۲۰ ریال خواهد بود که نسبت به قیمت سال گذشته، ۵ درصد افزایش قیمت پیش‌بینی می‌شود.

براساس گزارش ارائه شده، دولت تلاش دارد تا هدفمندی یارانه‌ها را بر همین میزان اجرا نماید. که شیوه و روش پرداخت یارانه‌ها در این زمینه منطقی به‌نظر نمی‌رسد.

۲. طبق بند «ج» تبصره «۱۱»، «به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود، به‌منظور اجرای طرح‌های افزایش بازدهی نیروگاه‌ها با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه (سیکل) ترکیبی، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و نو، کاهش تلفات، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف سوخت مایع، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی (با تصویب شورای اقتصاد) دارد و افزایش سهم صادرات برق تا سقف یکصد و بیست هزار میلیارد (۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به روش بیع متقابل، با سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی و عمومی با اولویت استفاده از تجهیزات ساخت داخل قرارداد منعقد نماید. دولت مکلف است در قبال این تعهد، سوخت صرفه‌جویی شده یا

معادل آن نفت خام را با محاسبه میزان صرفه‌جویی حاصله به سرمایه‌گذاران تحویل نماید. وزارت نیرو مجاز است در تبدیل نیروگاه‌های گازی موجود به سیکل ترکیبی که در لیست واگذاری قرار دارند و لکن تا ابتدای سال ۱۳۹۴ واگذار نشده‌اند براساس این بند اقدام و پس از بهره‌برداری نسبت به واگذاری اقدام نماید. توجیه فنی، اقتصادی، زیست‌محیطی و زمان‌بندی بازپرداخت به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد».

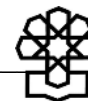
البته این موضوع در قانون بودجه ۱۳۹۳ نیز مورد توجه قرار گرفته بود، لکن قسمت ذیل در قانون بودجه سال گذشته وجود نداشت:

«وزارت نیرو مجاز است در تبدیل نیروگاه‌های گازی موجود به سیکل ترکیبی که در لیست واگذاری قرار دارند و لکن تا ابتدای سال ۱۳۹۴ واگذار نشده‌اند براساس این بند اقدام و پس از بهره‌برداری نسبت به واگذاری اقدام نماید. توجیه فنی، اقتصادی، زیست‌محیطی و زمان‌بندی بازپرداخت به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد».

البته هیئت وزیران در تاریخ اول آبان ۱۳۹۲، بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو و نفت و تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و به استناد بند «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، آیین‌نامه اجرایی این بند را به تصویب رسانده است، لذا نیازی به تکرار آن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ نبوده است.

۳. براساس بند «الف» تبصره «۶»، به شرکت‌های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت و معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اجرای طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح‌های میادین نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آب‌های مرزی، طرح‌های آبرسانی و تأمین آب، احداث و تکمیل طرح‌های آب شیرین‌کن، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاه‌های برق و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح‌هایی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین خود منتشر نمایند.

همین عبارت در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ نیز با اندکی تفاوت آمده بود، اما متأسفانه عملکرد قابل توجهی از آن مشاهده نشد. لذا به نظر می‌رسد تکرار این بند در قوانین و بودجه سنواتی گرهی از مشکلات برق را نخواهد گشود، مگر آنکه سیاست‌های کلی اقتصادی دولت در این زمینه تغییر کند.

نکات مهم در بخش برق لایحه بودجه سال ۱۳۹۴

با توجه به استانداردهای بودجه‌نویسی و قوانین و مقررات و سابقه موضوع، نکاتی به شرح زیر در مورد لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ قابل تأمل است:

۱. به‌طور منطقی بودجه سالیانه باید در قالب اسناد بالادستی تدوین شود (اسناد بالادستی بودجه سال ۱۳۹۴ عبارتند از: برنامه پنجم توسعه و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴) تا پیگیری و نظارت بر آن امکانپذیر شود و از طرف دیگر تسهیلاتی را در جهت تحقق اهداف برنامه پنجم و سند چشم‌انداز فراهم کند که متأسفانه این اصل در تدوین لایحه بودجه از سال ۱۳۹۰ تاکنون، رعایت نشده است.

۲. با توجه به قانون هدفمند کردن یارانه‌ها باید قیمت حامل‌های انرژی از جمله برق در لایحه بودجه سنواتی آورده شود که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ اصولاً ابعاد مالی عملیات دولت در مورد هدفمند کردن یارانه‌ها مبهم و به تبع آن میزان پرداخت یارانه نیز نامشخص است.

۳. بودجه شرکت‌های وابسته به وزارت نیرو از جمله توانیر باید با توجه به جداول درآمد - هزینه تدوین شود که بخش درآمدها باید واقعی و شفاف باشد.

۴. در احکام بخش برق، لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ به نحوی تنظیم گردیده است که امکان نظارت و بررسی عملکرد با مصوبات را مشکل خواهد کرد. این موضوع در زمینه شفافیت لایحه نیز از نظر اعداد و ارقام مندرج در بودجه کاملاً مشهود است.

۵. در حال حاضر وزارت نیرو بابت تبدیل انرژی برق معادل ۵ تا ۶ هزار میلیارد ریال به بخش خصوصی، بدهکار است که در لایحه بودجه ۱۳۹۴ هیچ منبع و محل قابل تأمینی برای پرداخت این دیون منظور نشده و این درحالی است که با توجه به رویکرد دولت محترم در زمینه توجه به بخش خصوصی و براساس تأکیدات مقام معظم رهبری بر اقتصاد مقاومتی و اقتصاد مردمی، با عدم پرداخت این دیون، عملاً بخش خصوصی و مردمی اقتصاد در صنعت برق، با مشکل جدی‌تری روبرو خواهد شد. در بودجه سال جاری مقرر گردیده بخشی از بدهی‌های وزارت نیرو به بخش خصوصی با واگذاری نیروگاه‌ها تهاتر گردد.

۶. به‌منظور افزایش راندمان نیروگاه‌های کشور و ایجاد انگیزه دست‌اندرکاران تولید برق لازم است مکانیسمی برای منظور نمودن هزینه سوخت در قیمت تمام شده و اختصاص یارانه به صنعت برق پیش‌بینی شود.

بنابراین باید هزینه سوخت از شرکت‌های برق به‌طور کامل دریافت شود و شرکت توانیر نیز بعد از فروش برق و دریافت وجه آن، هزینه را به شرکت‌های پالایش و پخش و گاز پرداخت نماید تا در این تعامل شفافیت لازم ایجاد شود و شرکت‌های تولیدکننده برق در جهت افزایش راندمان حرارتی خود ترغیب گردند. پیشنهاد می‌شود تحویل سوخت فسیلی (گاز، گازوئیل، مازوت) از طرف وزارت نفت به

وزارت نیرو در قالب ارزش حرارتی حامل‌های انرژی، واگذار شود که نظارت مجلس و سایر دستگاه‌های ذیربط بر عملکرد وزارت نیرو از لحاظ راندمان نیروگاه‌ها (موضوع ماده دو هدفمند کردن یارانه‌ها) و همچنین کاهش تلفات قابل محاسبه و ارزیابی باشد.

۷. تدوین بودجه وزارت نیرو و توانیر بدون توجه به واگذاری تعدادی از شرکت‌های توزیع به بخش خصوصی انجام گرفته است، این در حالی است که صاحبان شرکت‌های واگذار شده می‌توانند به این بودجه معترض باشند.

درواقع به دلیل اینکه وضع سهام ممتازه توانیر برای اعمال حق حاکمیت دولت مشخص نیست، چه آن قسمت از شرکت‌های توزیع که واگذار گردیده و چه آن بخشی که هنوز به بخش خصوصی واگذار نشده است، بودجه فعلی، آنها را با مشکل اجرایی مواجه خواهد ساخت.

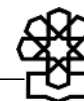
۸. با توجه به اینکه ۷۵ درصد بودجه کشور مربوط به بودجه شرکت‌های دولتی است، پیشنهاد می‌گردد بودجه شرکت‌های دولتی در قالب جداول منابع - مصارف و درآمد، هزینه مورد بررسی قرار گیرد. در این مورد حداقل می‌توان بودجه شرکت‌های مادر تخصصی حاکمیتی دولت نظیر توانیر را بررسی نمود.

۹. صندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل طرف قرارداد موظف شوند طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی که توسط وزارت نیرو معرفی می‌گردد را در اولویت تخصیص قرار دهند.

منابع و مصارف

جدول منابع و مصارف (جدول ۱) نشان می‌دهد که عملاً شفافیت در این ارقام رعایت نشده و درآمدها و منابع غیرقابل وصولی را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در نظر گرفته است.

در این جدول، «ذخایر و اندوخته‌ها»، «کمک درآمد عمومی»، «حق انشعاب»، «سایر دریافته‌ها» و «کاهش سرمایه در گردش» احتمالاً محقق می‌گردد. تحقق سایر ردیف‌های درآمدی از جمله «سایر منابع»، «تسهیلات بانکی خارجی (فاینانس)»، «اوراق مشارکت» و «تسهیلات بانکی داخلی» به دلیل شرایط بین‌المللی، مشکلات ساختاری و کنونی اقتصاد کشور در حاله‌ای از ابهام قرار دارد و وزارت نیرو در سال آینده دچار کسری بودجه بزرگتری خواهد شد. این در حالی است که تمام ردیف‌های هزینه‌ای، به‌طور قطع، محقق خواهد شد. برای عملیاتی شدن بحث اوراق مشارکت بایستی سازوکار اجرایی تدوین شود. منظور از سازوکار اجرایی این است که نظام بانکی تدبیر لازم را برای حل مشکلات اقتصادی پیش‌بینی نماید.

جدول ۱. منابع و مصارف صنعت برق در لایحه بودجه پیشنهادی ۱۳۹۴

(میلیارد ریال)

مصارف				منابع			
لایحه بودجه سال ۱۳۹۴	بودجه سال ۱۳۹۳	عملکرد سال ۱۳۹۲	شرح	منابع قابل تحقق	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴	بودجه سال ۱۳۹۳	عملکرد سال ۱۳۹۲
۳۹,۳۲۴	۵۸,۴۶۷	۱۶,۰۹۶	سرمایه‌گذاری در تولید	۱۸,۲۹۴	۱۸,۲۹۴	۸,۰۴۵	۱۷,۱۱۳
۶۵,۸۵۹	۴۰,۵۶۱	۷,۱۵۳	سرمایه‌گذاری در انتقال	۱۸,۰۰۰	۲۱,۳۷۴	۲۰,۷۴۵	۱۲,۰۳۸
۲۴,۸۶۶	۲۲,۲۰۶	۱۳,۷۹۷	سرمایه‌گذاری در توزیع	۵,۰۱۲	۵,۰۱۲	۴,۴۳۷	۱,۳۸۹
۷۵۷	۸۶۸	۵۰۲	سرمایه‌گذاری در سایر طرح‌ها	۰	۱۲,۶۴۲	۲۴,۴۸۶	۰
۱۳۰,۸۰۶	۱۲۲,۱۰۲	۳۷,۵۴۸	جمع سرمایه‌گذاری	۰	۱۲۱,۳۸۵	۷,۷۲۱	۴۲۶
۳۰,۳۶۷	۱۰,۵۰۰	۲۰۵	پرداخت اصل اوراق مشارکت	۰	۳۰,۴۹۱	۱۶,۹۶۸	۱۸۶
۸۷,۵۷۹	۳۰,۶۵۰	۱,۱۲۴	پرداخت اصل تسهیلات بانکی داخلی و خارجی	۵,۰۰۰	۳۴,۹۵۰	۷۷,۹۶۳	۹,۵۳۸
۱۳	۱۳	۱۷۸	پرداخت ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه	۱,۰۰۰	۰	۰	۷۲۰
۱,۷۲۱	۲,۵۲۲		پرداخت دیون	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۲,۷۶۲
۰	۱,۰۷۸	۲,۳۵۵	سایر پرداخت‌ها				
۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۲,۷۶۲	طرح‌های موضوع عوارض				
۱۱۹,۶۸۱	۴۴,۷۶۴	۳,۸۶۲	جمع بدهی‌ها	۱,۰۰۰	۶,۳۳۹	۶,۵۰۱	
۲۵۴,۴۸۷	۱۷۰,۸۶۶	۴۴,۱۷۲	جمع مصارف	۵۲,۳۰۶	۲۵۴,۴۸۷	۱۷۰,۸۶۶	۴۴,۱۷۲

مأخذ: لایحه بودجه ۱۳۹۴، محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس

۱. همچنان که در جداول ۱ و ۲ ملاحظه می‌شود: ردیف «سایر دریافت‌ها» برای ایجاد تراز بین مصارف و منابع بودجه آورده شده است که مشخص نیست از چه منبعی تأمین خواهد شد، نگاهی به ستون «سایر دریافت‌ها» نشان می‌دهد که ارقام قابل توجهی در آن گنجانده شده که نگرانی بسیاری را در مورد کسری بودجه بخش برق به وجود خواهد آورد. به طوری که ملاحظه می‌شود در جدول ۲ در بخش منابع، مبلغ «سایر دریافتی‌ها» ۱۲۷,۱۲۱,۷۶۱ میلیون ریال است که این رقم در بودجه سال گذشته، ۱۵۵,۳۸۵,۷۶۴ میلیون ریال بوده که به نظر می‌رسد این رقم گرچه کاهش داشته اما غیر قابل دستیابی است. لازم به ذکر است رقم «سایر دریافتی‌ها» لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ عیناً مانند قانون بودجه ۱۳۹۲ است (۱۲۷,۱۲۱,۷۶۱ میلیون ریال).

۲. ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه، دستگاه‌ها بابت طرح‌های اعتباری خود در سال‌های گذشته اعتباراتی بابت طرح‌های انتفاعی دریافت کرده‌اند که بایستی براساس این ماده در یک بازه زمانی نسبت به بازپرداخت آن اقدام نمایند. رقم ۱۳ میلیارد ریال بابت این موضوع نشان می‌دهد که منابعی جهت بازگشت مطالبات وجود ندارد.

۳. از منابع پیش‌بینی شده در خوشبینانه‌ترین حالت حدود ۵۳,۰۰۰ میلیارد ریال محقق می‌شود که در واقع، حدود ۲۰ درصد از نیاز صنعت برق محقق می‌شود. اگر مصارف مربوط به فاینانس که در سرمایه‌گذاری طرح انتقال لحاظ شده است حذف کنیم درصد تحقق بالغ بر ۲۵ درصد می‌گردد.

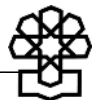
۴. بازپرداخت دیون حدود ۱۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال از محل اخذ تسهیلات بانکی پیش‌بینی شده است و این به معنی امکان استمهال کلیه وام‌ها از طریق سیستم بانکی با سررسید سال ۱۳۹۵ به بعد است. این در حالی است که بدهی وزارت نیرو حدود ۲۰ هزار میلیارد ریال است که لازم است این دیون به دیون دولت به بانک‌ها و در نهایت بدهی دولت به بانک مرکزی تبدیل شود.

در عین حال ۲۰ هزار میلیارد ریال، کمتر از ۵ درصد یارانه نقدی است که ضروری است دولت براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۳، تا پایان سال نسبت به کاهش افراد پردرآمد از دریافت یارانه نقدی اقدامات لازم را مبذول دارد.

گرچه هنوز وزارت نیرو هیچگونه قیمت تمام شده (Marginal Cost) علمی برای صنعت برق، محاسبه نکرده و حداقل رسماً ارائه نداده است و انرژی برق با قیمتی ارزان‌تر از قیمت تمام شده در اختیار مردم قرار می‌گیرد ولی از افراد پرمصرف، قیمت بیشتری دریافت می‌شود و حتی عدم پرداخت بخشی از قیمت تمام شده، توسط افراد پردرآمد و پرمصرف جبران می‌شود.

۵. در بخش سرمایه‌گذاری نیز از ۱۳۰,۰۰۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری با کسر مبلغ فاینانس ۱۰۰,۰۰۰ میلیارد ریال، امکان تحقق ۵۳,۰۰۰ میلیارد ریال ممکن می‌باشد و ۴۷,۰۰۰ میلیارد ریال کسری خواهد داشت.

در جدول ۲ منابع و مصارف سرمایه‌ای در بخش برق در لایحه بودجه ۱۳۹۴ آمده است:

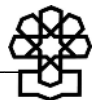

(میلیون ریال)

جدول ۲. منابع و مصارف سرمایه‌های بخش برق لایحه بودجه سال ۱۳۹۴

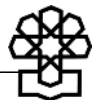
حساب‌های سرمایه‌ای (مصارف)										حساب‌های سرمایه‌ای (منابع)						نام شرکت	شماره طبقه‌بندی	
هزینه امور پژوهشی	افزایش دارایی‌های جاری	بازپرداخت ودیعه بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	وجوه اداره شده	بازپرداخت وام و تسهیلات دریافتی			هزینه‌های سرمایه‌ای از محل منابع داخلی	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		سایر دریافت‌ها	تسهیلات بانکی و وام‌ها			منابع عمومی دولت	دارایی‌های جاری			
				وام خارجی	وام ماده (۳۲) و سایر وام‌ها	تسهیلات بانکی		سهم منابع داخلی	سهم منابع عمومی دولت		وام خارجی	سایر وام‌های داخلی	تسهیلات بانکی		سایر			ذخایر و اندوخته‌ها
۱۳۰,۰۰۰	۰	۵۶۳,۲۵۰	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۴۴,۹۷۵,۵۴۷	۵,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	۴۳,۶۳۵,۸۶۸	۰	۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	۱,۹۶۹,۰۵۰	۱۸۸,۸۷۹	شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	۲۲۱۰۰۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	توانیر - بارانه برق	۲۲۱۰۰۲
۹,۰۰۰	۰	۸۰۷,۷۵۴	۰	۳۱۵,۴۷۹	۱,۵۳۵,۶۰۵	۲۲۷,۱۸۸	۲,۶۰۰,۷۰۴	۱۱,۱۶۳,۳۶۲	۱۵۰,۰۰۰	۵,۶۷۶,۹۶۳	۶,۱۴۲,۹۵۰	۱۳۰,۵۰۰	۲,۶۰۱,۰۸۴	۱۵۰,۰۰۰	۱,۱۹۰,۰۰۰	۹۰۸,۴۹۵	شرکت سهامی برق منطقه‌ای تهران	۲۲۱۵۰۰
۱۰,۰۰۰	۰	۸۱۱,۵۷۰	۰	۰	۶۵,۳۵۶	۱۲۰,۸۵۰	۵۳۷,۷۰۷	۶,۰۱۹,۶۳۳	۷۰,۰۰۰	۱,۳۸۲,۰۰۰	۴,۱۵۸,۴۸۳	۲۰۰,۰۰۰	۴۶۵,۳۵۶	۷۰,۰۰۰	۹۸,۲۹۹	۱,۲۵۰,۹۷۸	شرکت سهامی برق منطقه‌ای فارس	۲۲۲۰۰۰
۱۲,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۱,۱۶۰	۱۰۰,۰۰۰	۹۱۴,۶۴۷	۲,۷۵۳,۵۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۷۵,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱۷۸,۵۰۰	۵۰۱,۱۶۰	۷۰,۰۰۰	۴۶۵,۹۱۷	۴۴۸,۷۳۰	شرکت سهامی برق منطقه‌ای اصفهان	۲۲۲۵۰۰
۱۱,۰۰۰	۰	۱,۰۰۲,۵۹۷	۰	۰	۵۷,۶۶۱	۶۷,۷۵۹	۴۰۵,۳۲۰	۳,۳۰۲,۴۴۱	۱۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۷,۷۰۰	۱,۵۳۰,۰۰۰	۱۱۲,۵۰۰	۲۷۷,۶۶۱	۱۰۰,۰۰۰	۵۱۰,۲۱۴	۸۹۷,۷۰۳	شرکت سهامی برق منطقه‌ای خراسان	۲۲۳۰۰۰
۳,۰۰۰	۰	۴۰۳,۴۵۵	۰	۰	۵۱,۱۸۷	۰	۳۱۰,۲۵۸	۶,۲۹۹,۳۳۳	۱۱۰,۰۰۰	۲,۶۷۳,۰۰۰	۳,۱۹۶,۳۳۳	۲۱۰,۰۰۰	۲۷۱,۱۸۷	۱۱۰,۰۰۰	۲۳۶,۸۰۰	۴۷۶,۹۱۳	شرکت سهامی برق منطقه‌ای آذربایجان	۲۲۳۵۰۰
۲,۵۰۰	۰	۴۷۷,۹۴۹	۰	۰	۴۰,۴۶۴	۱۴۰,۰۰۰	۲۲۲,۴۷۵	۲,۷۸۵,۵۸۳	۷۰,۰۰۰	۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۲۹۰,۵۸۳	۱۹۵,۰۰۰	۳۸۰,۶۴۶	۷۰,۰۰۰	۱۷۲,۸۰۰	۵۲۷,۶۲۴	شرکت سهامی برق منطقه‌ای غرب	۲۲۴۰۰۰

حساب‌های سرمایه‌ای (مصارف)										حساب‌های سرمایه‌ای (منابع)						نام شرکت	شماره طبقه‌بندی	
هزینه امور پژوهشی	افزایش دارایی‌های جاری	بازپرداخت ودیعه بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	وجوه اداره شده	بازپرداخت وام و تسهیلات دریافتی			هزینه‌های سرمایه‌ای از محل منابع داخلی	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		سایر دریافت‌ها	تسهیلات بانکی و وام‌ها			منابع عمومی دولت	دارایی‌های جاری			
				وام خارجی	وام ماده (۳۲) و سایر وام‌ها	تسهیلات بانکی		سهام داخلی	سهم منابع عمومی دولت		وام خارجی	سایر وام‌های داخلی	تسهیلات بانکی		سایر			ذخایر و اندوخته‌ها
۴,۵۰۰	۰	۱۵۱,۲۱۳	۰	۰	۲۷,۹۱۹	۱۰۰,۰۰۰	۱۹۱,۲۱۸	۲,۴۳۵,۲۵۰	۶۵,۰۰۰	۷۳۵,۰۰۰	۱,۳۷۲,۷۵۰	۱۲۷,۵۰۰	۳۲۷,۹۱۹	۶۵,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۳۰۲,۴۳۱	شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان	۲۲۴۵۰۰
۳,۵۰۰	۰	۱۶۸,۵۱۹	۰	۰	۴۴,۵۰۹	۱۳۲,۰۰۰	۶۱۲,۵۸۳	۲,۸۳۰,۶۶۷	۸۰,۰۰۰	۸۱۶,۹۹۹	۱,۶۰۳,۶۶۷	۲۱۰,۰۰۰	۳۷۶,۵۰۹	۸۰,۰۰۰	۲۷۵,۶۰۰	۵۰۵,۵۰۳	شرکت سهامی برق منطقه‌ای سیستان و بلوچستان	۲۲۵۰۰۰
۵,۰۰۰	۰	۴۳۲,۲۴۷	۰	۰	۴۶,۵۳۵	۸۱,۹۲۴	۶۴۹,۰۳۵	۳,۳۱۶,۱۴۶	۷۰,۰۰۰	۱,۷۹۰,۰۰۰	۱,۱۴۱,۸۳۳	۱۸۴,۳۱۳	۳۲۸,۴۵۹	۷۰,۰۰۰	۳۱۴,۵۰۰	۷۶۶,۷۸۲	شرکت سهامی برق منطقه‌ای هرمزگان	۲۲۵۵۰۰
۳,۵۰۰	۰	۴۵۵,۳۲۹	۰	۰	۳۷,۸۳۹	۱۰۳,۶۶۷	۴۰۰,۸۲۴	۲,۴۵۱,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۴۶۰,۰۰۰	۱,۷۴۸,۱۶۷	۱۳۶,۵۰۰	۲۴۷,۸۳۹	۷۰,۰۰۰	۱۸۳,۵۰۰	۶۷۲,۶۵۳	شرکت سهامی برق منطقه‌ای مازندران	۲۲۶۰۰۰
۴,۵۰۰	۰	۴۷,۸۲۵	۰	۰	۳۳,۵۸۹	۰	۱۴۷,۸۲۶	۲,۰۴۲,۹۳۳	۷۰,۰۰۰	۴۱۰,۰۰۰	۱,۲۸۲,۹۳۳	۱۵۰,۰۰۰	۲۳۳,۵۸۹	۷۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۱۳۵,۶۵۱	شرکت سهامی برق منطقه‌ای گیلان	۲۲۶۵۰۰
۰	۲,۳۴۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲,۳۴۷	شرکت سهامی مادر تخصصی مدیریت ساخت و تهیه کالای آب و برق (ساتکاب) - در حال تصفیه	۲۲۷۰۰۰
۴,۰۰۰	۰	۴۱۱,۴۰۴	۰	۰	۳۶,۴۲۰	۰	۹۱۵,۴۰۸	۲,۹۳۲,۵۸۳	۷۰,۰۰۰	۱,۱۱۰,۰۰۰	۱,۸۱۷,۵۸۳	۱۰۵,۰۰۰	۲۳۶,۴۲۰	۷۰,۰۰۰	۲۸۴,۰۰۰	۷۴۲,۸۱۲	شرکت سهامی برق منطقه‌ای باختر	۲۲۸۰۰۰
۱۰,۰۰۰	۰	۴۱۳,۰۱۷	۰	۰	۱۰۲,۴۷۵	۴۲,۲۳۳	۶۲۴,۲۹۷	۴,۷۰۵,۲۶۷	۲۰۲,۳۰۱	۱,۶۴۰,۰۰۰	۲,۴۲۲,۵۰۰	۴۳۵,۰۰۰	۳۳۹,۰۲۵	۲۰۲,۳۰۱	۲۲۴,۷۲۵	۸۲۶,۰۳۹	شرکت سهامی برق منطقه‌ای خوزستان	۲۲۸۵۰۰

حساب‌های سرمایه‌ای (مصارف)										حساب‌های سرمایه‌ای (منابع)						نام شرکت	شماره طبقه‌بندی	
هزینه امور پژوهشی	افزایش دارایی‌های جاری	بازپرداخت ودیعه بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	وجوه اداره شده	بازپرداخت وام و تسهیلات دریافتی			هزینه‌های سرمایه‌ای از محل منابع داخلی	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		سایر دریافت‌ها	تسهیلات بانکی و وام‌ها			منابع عمومی دولت	دارایی‌های جاری			
				وام خارجی	وام ماده (۳۲) و سایر وام‌ها	تسهیلات بانکی		سهام داخلی	سهم عمومی دولت		وام خارجی	سایر وام‌های داخلی	تسهیلات بانکی		سایر			ذخایر و اندوخته‌ها
۳,۵۰۰	۰	۴۳۲,۳۸۰	۰	۰	۲۳,۲۶۷	۷,۱۱۱	۹۰,۱۲۱	۲,۰۶۸,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۱,۰۵۱,۰۰۰	۷۵۶,۰۰۰	۱۰۲,۰۰۰	۱۸۰,۳۷۸	۷۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۵۱۷,۵۰۱	شرکت سهامی برق منطقه‌ای زنجان	۲۲۹۰۰۰
۴,۰۰۰	۰	۲۶۹,۲۳۸	۰	۰	۱۲,۱۴۳	۰	۱۳۱,۳۷۸	۸۴۵,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۳۹۷,۰۰۰	۲۳۸,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۱۶۲۱۴۳	۷۰,۰۰۰	۸۲,۰۰۰	۳۱۸,۶۱۶	شرکت سهامی برق منطقه‌ای سمنان	۲۲۹۱۰۰
۴,۵۰۰	۰	۴۹۳,۰۱۶	۰	۰	۲۴,۲۷۷	۰	۳۲۳,۷۶۳	۱,۰۲۳,۵۰۰	۶۵,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	۲۸۰,۵۰۰	۱۰۵,۰۰۰	۱۷۴,۲۷۷	۶۵,۰۰۰	۲۲۶,۷۰۰	۵۹۰,۰۷۹	شرکت سهامی برق منطقه‌ای یزد	۲۲۹۲۰۰
۰	۰	۰	۰	۳,۹۱۰,۰۰۰	۲۸,۱۴۰,۰۰۰	۶۸,۲۳۱,۱۵۶	۱۰,۶۷۴,۴۱۵	۲۰,۲۸۰,۰۰۰	۲,۱۰۵,۰۰۰	۲۰,۹۵۴,۴۰۵	۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۲۸۱,۱۵۶	۲,۱۰۵,۰۰۰	۰	۱۰	شرکت سهامی سازمان توسعه برق ایران	۲۲۹۳۰۰
۲۸۸,۰۰۰	۰	۰	۴۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۷۰,۰۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱,۸۷۱,۷۳۸	۱۴,۵۰۰,۰۰۰	۷۶۵,۱۷۳	۱۹,۸۴۵,۱۹۶	۸,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	۷۶۵,۱۷۳	۰	۲۳۰,۶۶۹	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران - مادر تخصصی	۲۳۱۵۰۰
۱,۵۳۹	۰	۵۴,۰۹۰,۳۱۷	۰	۸,۷۶۷,۳۸۹	۰	۳۹۱,۲۴۰	۱۳,۴۶۵,۷۷۷	۰	۶۲۲,۴۵۴	۷۵,۲۴۴,۹۴۳	۰	۰	۰	۶۲۲,۴۵۴	۰	۱,۵۷۷,۵۴۵	شرکت مادر تخصصی ملی صنایع پتروشیمی	۲۳۲۰۰۰
۲۷۵,۵۰۰	۰	۶,۴۶۳,۱۹۶	۰	۰	۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	۳,۱۲۵,۲۷۳	۰	۵۶۷,۸۰۱	۵,۸۳۲,۰۶۹	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۶۷,۸۰۱	۲۰۳,۱۷۱	۵۳,۲۲۹	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران - مادر تخصصی	۲۳۴۵۰۰
۵۵,۹۱۰	۰	۱۵۱,۶۹۵	۰	۰	۳۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۵۶۴,۸۹۰	۰	۰	۱۵۱,۶۹۵	۰	۳۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۳۰,۴۰۳	شرکت سهامی باطری‌سازی نیرو	۲۵۳۵۵۰۰

حساب‌های سرمایه‌ای (مصارف)										حساب‌های سرمایه‌ای (منابع)						نام شرکت	شماره طبقه‌بندی	
هزینه امور پژوهشی	افزایش دارایی‌های جاری	بازپرداخت ودیعه بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	وجوه اداره شده	بازپرداخت وام و تسهیلات دریافتی			هزینه‌های سرمایه‌ای از محل منابع داخلی	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		سایر دریافت‌ها	تسهیلات بانکی و وام‌ها			منابع عمومی دولت	دارایی‌های جاری			
				وام خارجی	وام ماده (۳۲) و سایر وام‌ها	تسهیلات بانکی		سهام منابع داخلی	سهم منابع عمومی دولت		وام خارجی	سایر وام‌های داخلی	تسهیلات بانکی		سایر			ذخایر و اندوخته‌ها
۰	۰	۰	۰	۰	۳۶,۰۰۰	۱,۳۵۰,۰۰۰	۷۱۸,۳۲۸	۰	۲۵,۰۰۰	۶۹۷,۳۰۰	۰	۳۶,۰۰۰	۱,۳۵۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۰	۲۱,۶۰۹	شرکت سهامی صنایع الکترونیک ایران	۲۵۴۰۰۰
۷,۵۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۵,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۲۳۳,۹۳۲	۰	۰	۲۱۷,۳۰۰	۰	۱۵,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰	۰	۲۰,۰۳۷	شرکت سهامی صنایع قطعات الکترونیک	۲۵۴۱۰۰
۱۱۸,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۰	۰	۲۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱,۸۶۷,۵۵۰	۰	۰	۱,۴۹۳,۲۴۳	۰	۲۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۷۴,۵۷۷	شرکت سهامی صنایع هواپیمایی ایران - صها	۲۵۴۵۰۰
۵۷۵,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰	۰	۰	۳۵,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۸,۳۵۴	۰	۰	۲,۰۹۵,۰۰۰	۰	۳۵,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۴۴,۰۱۶	شرکت سهامی پشتیبانی و نوسازی هلیکوپترهای ایران - پنجا	۲۵۵۰۰۰
۱۳۹,۷۵۰	۰	۷,۷۴۴	۰	۰	۰	۲۳۱,۰۰۰	۱,۲۹۳,۲۵۰	۰	۲۲,۰۰۰	۷۶۷,۶۵۹	۰	۰	۵۰۰,۰۰۰	۲۲,۰۰۰	۰	۲۷۰,۳۹۶	شرکت سهامی صنایع هواپیماسازی ایران - ها	۲۵۵۱۰۰
۵,۰۰۰	۰	۱۹۸,۲۱۵	۰	۰	۰	۰	۷,۹۰۴	۰	۱,۳۸۸,۹۱۲	۲۰۰,۴۴۳	۰	۰	۰	۱,۳۸۸,۹۱۲	۰	۵,۶۷۶	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۲۵۷۰۰۰

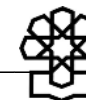
حساب‌های سرمایه‌ای (مصارف)										حساب‌های سرمایه‌ای (منابع)							نام شرکت	شماره طبقه‌بندی
هزینه امور پژوهشی	افزایش دارایی‌های جاری	بازپرداخت ودیعه بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها	وجوه اداره شده	بازپرداخت وام و تسهیلات دریافتی			هزینه‌های سرمایه‌ای از محل منابع داخلی	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		سایر دریافت‌ها	تسهیلات بانکی و وام‌ها			منابع عمومی دولت	دارایی‌های جاری			
				وام خارجی	وام ماده (۳۲) و سایر وام‌ها	تسهیلات بانکی		سهام منابع داخلی	سهم منابع عمومی دولت		وام خارجی	سایر وام‌های داخلی	تسهیلات بانکی		سایر	ذخایر و اندوخته‌ها		
۰	۰	۵۴,۹۷۷	۰	۰	۰	۰	۳۷۸,۵۱۸	۰	۰	۴۳۳,۴۲۷	۰	۰	۰	۰	۰	۸۷۲	شرکت سهامی شهرک‌های صنعتی استان مرکزی	۲۵۷۰۱۰
۳۳۰	۰	۳۳,۴۷۶	۰	۰	۵	۰	۱۰۳,۰۲۵	۰	۰	۱۴۸,۵۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۴۴۹	شرکت سهامی شهرک‌های صنعتی استان گیلان	۲۵۷۰۲۰
۱,۶۹۱,۰۲۹	۲,۳۴۷	۶۸,۴۲۰,۳۸۳	۶۵۰,۰۰۰	۱۶,۹۹۲,۸۶۸	۳۶,۵۸۶,۴۱۱	۹۶,۵۲۶,۱۲۸	۹۰,۸۶۶,۰۶۵	۹۱,۷۵۹,۰۹۸	۷,۱۴۳,۶۴۱	۱۹۳,۷۲۹,۷۲۱	۳۸,۴۸۲,۲۸۲	۲۰,۷۷۷,۸۱۳	۱۳۷,۱۳۴,۸۰۸	۷,۱۴۳,۶۴۱	۶,۵۴۲,۲۷۶	۱۲,۵۰۹,۲۲۴	جمع	

مأخذ: لایحه بودجه ۱۳۹۴، محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس.

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود منابع غیرقابل اتکایی به‌عنوان تسهیلات بانکی، وام‌های داخلی و وام خارجی منظور شده به‌گونه‌ای که تسهیلات بانکی ۱۰,۱۸۸,۴۱۶ میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۴,۶۱۰,۸۲۴ میلیون ریال بوده است)، سایر وام‌های داخلی ۲۹,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۲۴,۴۸۵,۴۵۰ میلیون ریال بوده است) و وام خارجی ۶,۶۵۹,۱۹۰ میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۱۶,۹۶۷,۵۰۰ میلیون ریال بوده است) در نظر گرفته شده است. در حالی که میزان بازپرداخت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ برای تسهیلات بانکی بخش برق ۲۷,۲۹۴,۲۵۳ میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۲۹,۰۹۱,۹۱۰ میلیون ریال بوده است)، بازپرداخت سایر وام‌های داخلی ۱۲,۱۵۵,۳۰۰ میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۱۰,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال بوده است) و بازپرداخت وام خارجی ۱۷۶,۳۸۵ میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۶۹۲,۳۵۱ میلیون ریال بوده است) در نظر گرفته شده است. در مورد بازپرداخت اوراق مشارکت مبلغ ۳۰ هزار و ۳۶۷ هزار میلیون ریال (این مبلغ در بودجه سال ۱۳۹۳، معادل ۱۰,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال بوده است) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در نظر گرفته شده است و این در حالی است که محل تأمین این مبالغ مشخص نیست و در بودجه‌های گذشته تحقق قابل توجهی نداشته است.

درآمد - هزینه

جدول ۳ نشان می‌دهد دولت در مورد سرفصل‌های درآمد - هزینه نسبت به گذشته انضباط بیشتری داشته است، ولی هزینه‌های قطعی وزارت نیرو که شامل خرید انرژی برق از بخش خصوصی است با واقعیت مطابقت ندارد، زیرا شرکت توانیر از چند طریق، انرژی برق مورد نیاز کشور را تأمین می‌کند که به شرح جدول ۳ است.

جدول ۳. درآمد - هزینه صنعت برق در بودجه پیشنهادی سال ۱۳۹۳

(میلیارد ریال)

هزینه				درآمد			
لايحه بودجه سال ۱۳۹۴	بودجه سال ۱۳۹۳	عملکرد سال ۱۳۹۲	شرح	لايحه بودجه سال ۱۳۹۴	بودجه سال ۱۳۹۳	عملکرد سال ۱۳۹۲	شرح
۳۸,۷۶۰	۳۱,۸۳۶	۲۳,۴۹۹	خرید برق از بخش خصوصی از طریق شرکت توانیر (تبدیل انرژی)	۱۴۳,۶۹۱	۱۲۸,۲۰۷	۸۵,۶۲۳	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین
۲۶,۸۷۰	۳۲,۷۴۷	۳۲,۵۴۰	خرید برق از بخش خصوصی از طریق شرکت مدیریت شبکه	-۲۴,۹۴۷	-۲۳,۳۳۰	-۳۱,۶۱۰	کسر می شود پرداخت به سازمان هدفمندی (بابت بخشی از هزینه سوخت)
۲,۸۱۶	۲,۸۰۰	۲,۷۱۳	واردات	۱۱۸,۷۴۴	۱۰۴,۸۷۷	۵۴,۰۱۳	خالص درآمد
۷,۹۸۱	۹,۴۹۲	۹,۱۸۳	خرید برق از برق آبی	۳۴,۹۶۲	۲۹,۴۲۴	۲۸,۲۲۶	درآمد حاصل از صادرات
۴,۰۹۰	۳,۸۱۲	۲,۷۲۲	تعمیرات اساسی	۴۸۶	۴۴۴	۰	سایر درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی
۹,۰۸۳	۷,۸۹۴	۶,۴۶۱	هزینه شرکت های تولید				
۲۵,۵۶۸	۲۱,۱۵۳	۱۶,۰۴۸	هزینه شرکت های توزیع				
۱۱,۱۹۷	۹,۸۳۱	۷,۲۸۳	هزینه پرسنلی شرکت های دولتی				
۹,۱۴۳	۶,۷۸۵	۸,۵۴۹	تعمیرات و خرید خدمات شرکت های دولتی				
۱۳۵,۵۰۸	۱۲۶,۳۵۰	۱۰۸,۹۹۸	جمع بدون هزینه استهلاک				
۱۸,۱۸۲	۷,۹۴۳	۱۷,۱۵۹	هزینه استهلاک				
۱۵۳,۶۹۰	۱۳۴,۲۹۳	۱۲۶,۱۵۷	جمع کل هزینه های جاری	۱۵۴,۱۹۲	۱۳۴,۷۴۵	۸۲,۲۳۹	جمع کل درآمد
				۵۰۲	۴۵۲	-۴۳,۹۱۸	سود یا زیان
۶۶۱	۶۱۸	۶۲۱	قیمت تمام شده	۲۳۲/۵۱	۲۱۷/۳۰	۲۰۳/۲۷	میزان فروش (میلیارد کیلووات ساعت)

مأخذ: لایحه بودجه ۱۳۹۴، محاسبات مرکز پژوهش های مجلس.

در توضیح جدول ۳، توجه به این نکته لازم است که دریافت فروش برق با نرخ ۶۲۰ ریال و میزان فروش ۲۳۲/۵۱ میلیارد کیلووات ساعت محاسبه شده است. در سال ۱۳۹۴ در صورت تحقق افزایش نرخ به میزان ۲۵ درصد، در بخش خرید از بخش خصوصی حدود ۳۰,۰۰۰ میلیارد ریال کسری بودجه وجود دارد بر این اساس لازم است به نحوی پرداخت به سازمان هدفمندی صفر محسوب شود.

وضعیت خرید، فروش و تولید انرژی برق در سال ۱۳۹۴

جدول ۴. آمار خرید، فروش و تولید برق در بودجه ۱۳۹۴

(میلیون کیلووات ساعت)

۹۴,۰۱۱	کل تولید انرژی برق
۰	تولید انرژی برق در ولتاژ توزیع (جزئی از کل)
	خرید انرژی از مدیریت شبکه
۳,۷۲۷	خرید انرژی برون مرزی
۱۳,۹۲۷	خرید از نیروگاه‌های برق آبی و اتمی
۱۷۴,۴۸۹	خرید از نیروگاه‌های خصوصی
	خرید انرژی از شرکت‌ها
۲۸۶,۱۵۴	جمع انرژی خریداری شده
	فروش انرژی به مدیریت شبکه
	فروش انرژی به شرکت‌ها
۴۳,۶۰۳	فروش انرژی مستقیم به صنایع (در سطح انتقال و فوق توزیع)
۱۲,۰۷۱	فروش انرژی برون مرزی
۰	فروش مستقیم به صنایع در سطح توزیع
۱۸۸,۹۰۷	فروش انرژی به مشترکین (با روشنایی معابر)
۲۴۴,۵۸۱	جمع فروش انرژی
۴۱,۵۷۳	میزان تلفات
۱۴/۵۳	درصد تلفات
۴۱۰,۰۶ (میلیون ریال)	متوسط هزینه تولید انرژی به فروش
۰	هزینه خرید برق از شرکت مدیریت شبکه
۰	نرخ خرید برق از شرکت مدیریت شبکه
	هزینه خرید برق از شرکت‌ها
۲,۸۱۵,۶۰۵ (میلیون ریال)	هزینه واردات انرژی
۷,۹۸۰,۶۹۴ (میلیون ریال)	هزینه خرید برق از برق آبی
۶۵,۶۲۹,۹۲۲ (میلیون ریال)	هزینه خرید از بخش خصوصی
۷۶,۴۲۶,۲۲۱ (میلیون ریال)	جمع هزینه خرید

مأخذ: لایحه بودجه ۱۳۹۴، محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس.

۱. با فرض اینکه قیمت تمام شده برق بدون سوخت (با تجدید ارزیابی) به ازای هر کیلووات ساعت ۸۱۷ ریال باشد و با احتساب ۱۴۰ ریال از محل صادرات و ۶۱۸ ریال از محل فروش برق در سال ۱۳۹۴، معادل ۱۹۹ ریال به ازای هر کیلووات ساعت، مابه‌التفاوت قیمت تمام شده و فروش تکلیفی شود با فروش ۲۳۲/۵۱ میلیارد کیلووات ساعت مبلغ یارانه معادل ۳۷۴۳۴/۱۱ میلیارد ریال به دست می‌آید.
- تلفات برق در سال ۱۳۹۲ حدود ۲۱/۸۳ درصد شامل تلفات تولید، توزیع و انتقال بوده است. در حالی که وزارت نیرو معمولاً تلفات توزیع و انتقال را مدنظر دارد بر همین اساس برای سال آینده نیز رقم ۱۴/۵۳ درصد را اعلام کرده است. (محاسبات کارشناسی نشان می‌دهد که تلفات در ۶ ماهه اول سال ۱۳۹۳، از این مقدار فراتر بوده است).
- در صورتی که تلفات حداقل به میزان ۳ یا ۴ درصد کاهش یابد بین ۱۵۰۰ تا ۲ هزار مگاوات قدرت، آزاد شده و از محل فروش این توان بخش کوچکی از کمبودهای صنعت برق، مرتفع می‌گردد.^۱
۲. خرید انرژی توسط دولت معادل ۷۶,۴۲۶,۲۲۱ میلیون ریال است که البته در بخش خرید از بخش خصوصی حدود ۳۰,۰۰۰ میلیارد ریال کسری بودجه وجود دارد.
۳. خرید مستقیم و تضمینی انرژی معادل ۱۹۲,۱۴۳ میلیون کیلووات ساعت برق توسط توانیر از تولیدکنندگان به ازای هر کیلووات ساعت ۳۹۸ ریال است.
۴. خرید برق از بخش خصوصی حدود ۱۷۴ میلیارد کیلووات ساعت است که با نرخ ۳۷۷ ریال (معادل ۶۵,۶۳۰ میلیارد ریال) خریداری می‌شود.
۵. نرخ برق آبی نیز در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، معادل ۵۷۳ ریال به ازای هر کیلووات ساعت بوده است ولی عملکرد سال ۱۳۹۲، معادل ۶۳۸ ریال بوده است.
۶. بدهی وزارت نیرو به بخش خصوصی تا پایان سال ۱۳۹۳ از بابت خرید برق معادل ۵ تا ۶ هزار میلیارد ریال می‌باشد. بنابراین اگر لایحه با همین ارقام به تصویب برسد بدهی وزارت نیرو به تولیدکنندگان خصوصی برق در سال آینده حدود ۴ هزار میلیارد ریال افزایش می‌یابد که اگر قصد واقعی کردن ارقام بودجه بخش برق وجود داشته باشد باید برای خرید انرژی برق از بخش خصوصی دولت یک ردیف بودجه‌ای قابل تحقق به مبلغ ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال منظور نماید در غیر این صورت صنعت برق با مشکل حاد بهره‌برداری روبرو خواهد شد. البته اگر تلفات به میزان حدود ۴ درصد کاهش یابد بخش قابل توجهی از این نیاز بدون تحمیل به بودجه عمومی، تأمین می‌گردد.
۷. قیمت خرید هر کیلووات ساعت آن حدود ۵۷۳ ریال منظور شده است که اگر همین قیمت توسط وزارت نیرو پرداخت شود مبلغی که در لایحه، بدین منظور آورده شده است تکافوی پرداخت را می‌کند ولی اگر وزارت نیرو ناچار شود به استناد تبصره «۴» بخشنامه ۴۴۶۷۶/۴۵۶۳۵۵ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۶ بهای

۱. مراجعه شود به گزارش کاهش تلفات برق، گامی در جهت تحقق بخشی از اهداف: ۱. سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف برق و قانون مربوطه، ۲. قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، ۳. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، شماره مسلسل ۱۳۵۷۹.

سوخت مصرف نشده به این نیروگاه‌ها را پرداخت کند مبالغ مندرج در سال ۱۳۹۴ تکافوی پرداخت را نخواهد کرد و باید اعتبار در نظر گرفته شده حداقل به مبلغ ۸۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد.

پیشنهادها

با هدف اصلاح بودجه بخش برق مطابق با ساختار آن در لایحه و به منظور همراهی با قوه مجریه و وزارت نیرو با اغماض از بعضی مغایرت‌های آن با قوانین و مقررات موجود سعی شده است که کارآیی بودجه بخش برق برای وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه آن افزایش یابد. با این وجود، لازم است پیشنهادهای ذیل در اصلاح لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ مورد نظر قرار گیرد:

۱. پیشنهاد اصلاح: بند «ر» تبصره «۳» ماده واحده:

بند «ر»- به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف هفتاد هزار میلیارد (۷۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از بدهی‌های شرکت‌های دولتی با تأیید سازمان حسابرسی که ناشی از تکالیف قانونی بوده است و براساس حکم قانونی، دولت مجاز به تضمین بازپرداخت آنها شده است و همچنین بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات دریافت تسهیلات برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری که بعداً سهام آنها به شکل دارایی در چارچوب مقررات قانونی مربوط واگذار شده لکن تعهدات مذکور منتقل نگردیده است، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران با **اولویت بدهی‌های صنعت برق** به بدهی دولت منتقل نماید. معادل مبالغ بدهی‌های انتقال یافته موضوع این بند به دولت، سرمایه دولت در شرکت‌های مادر تخصصی مربوط، افزایش می‌یابد.

دلیل توجیهی برای پیشنهاد این حکم آن است که با توجه به اینکه پرداخت بدهی‌های مربوط به نیروگاه‌های واگذار شده از محل دریافت منابع ناشی از واگذاری نیروگاه‌های مذکور امکانپذیر خواهد بود، اما با وجود واگذاری نیروگاه‌های صنعت برق به بخش خصوصی، منابع حاصل از واگذاری این دسته از نیروگاه‌ها به این صنعت پرداخت نشده است. لذا تعهد پرداخت بدهی‌های مذکور با وجود تنگناهای متعدد مالی در صنعت برق از جمله کمبود منابع مورد نیاز سرمایه‌گذاری، کمبود نقدینگی و... صنعت برق را در شرایط بسیار دشواری قرار داده است.

۲. ارزش جدید حاصل از تجدید ارزیابی کلیه شرکت‌های وزارت نیرو موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی و یا شرکت‌های وابسته و شرکت‌های زیرمجموعه شرکت‌های مادر تخصصی که به موجب قانون نسبت به تجدید ارزیابی دارایی‌های خود اقدام می‌نمایند، از شمول مالیات معاف می‌باشد و هزینه استهلاک ناشی از تجدید ارزیابی آنها از جمله هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی گردد.

دلیل توجیهی این پیشنهاد آن است که طی سال‌های اخیر با وجود نرخ تورم، ارزش دفتری دارایی‌ها

با ارزش روز دارایی‌های مذکور انحراف زیادی پیدا کرده که تبعات مالی نامطلوبی را در پی داشته است. این مهم لزوم تجدید ارزیابی دارایی‌ها را نشان می‌دهد که البته مختص شرکت‌های وزارت نیرو نیست و می‌توان در مورد همه شرکت‌های دولتی مدنظر قرار گیرد.

۳. در راستای اجرای ماده (۲۴) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳، وزارت نفت مکلف به تأمین اعتبار برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی بود که متأسفانه این موضوع صرفاً به مکاتبات وزیر نیرو با وزارت نفت، مواجه شد. متأسفانه با وجود این که این موضوع، حداقل در بودجه‌های سنواتی گذشته ذکر می‌شد در بودجه سال جاری هیچ توجهی به برقی کردن چاه‌های کشاورزی نشده است، لذا پیشنهاد می‌گردد بند «ل» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۳، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ ابقا گردد با این تفاوت که برای اجرایی شدن آن، ردیف بودجه مستقلی تعیین شود.

۴. به‌منظور جبران کمبود منابع مالی صنعت برق و تشویق بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در صنعت برق، قیمت سوخت فسیلی (گاز) برای این بخش معادل قیمت فروش به وزارت نیرو محاسبه شود.

۵. در جدول ۵ ماده واحده ردیف ۱۴۰۱۴۴، مبلغ ۲۰۰ هزار میلیارد ریال مستند به ماده (۸) قانون برق ایران در منابع بودجه عمومی دیده شده است. از آنجا که این مبلغ درآمد شرکت توانیر است لذا منظور کردن آن به‌عنوان درآمد عمومی دولت محمل قانونی نداشته و باید حذف شود.

۶. در تبصره «۲» این بند اضافه شود که به‌منظور جبران بخشی از هزینه‌های تبدیل انرژی اولیه فسیلی به برق و تأمین هزینه خرید برق از بخش خصوصی، میانگین قیمت فروش برق در سال ۱۳۹۴ حداقل معادل ۶۰ درصد قیمت تمام شده باشد آیین‌نامه اجرایی این بند و قیمت تمام شده را وزارت نیرو با همکاری سازمان رگولاتوری (تنظیم مقررات برق)، محاسبه و پس از تصویب شورای عالی اقتصاد اجرایی خواهند نمود.

در همین راستا وزارت نیرو موظف است دو ماه بعد از تصویب این بند، نسبت به ایجاد این سازمان اقدام نماید».

۷. در تبصره «۲»، این بند اضافه شود: «دولت مکلف است به‌منظور شفاف‌سازی قیمت تمام شده برق، قیمت انواع سوخت مصرفی نیروگاه‌ها را براساس ارزش حرارتی سوخت تحویلی (BTU و یا کیلوکالری هر مترمکعب گاز) تعیین نماید. در اجرای این بند تفاوتی بین نیروگاه‌های دولتی و خصوصی وجود ندارد.»

۸. در تبصره «۳»، این بند اضافه شود: «وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است بدهی‌های اشخاص حقیقی و حقوقی بابت مالیات و اقساط واگذاری (دارایی، سهام، سهم‌الشرکه و...) را با مطالبات قطعی و قانونی همان اشخاص از شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو که به تأیید سازمان حسابرسی رسیده و توسط وزیر نیرو اعلام می‌گردد با توافق طرفین تا سقف بیست هزار (۲۰,۰۰۰) میلیارد ریال تهاتر نماید».

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور.
۳. لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور.
۴. آمار تفصیلی صنعت برق، توانیر ۱۳۹۲.
۵. وزارت نیرو.
۶. قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.
۷. قانون اصلاح الگوی مصرف.

شماره مسلسل: ۱۴۰۶۴

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۲۷. بخش برق

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: مجتبی درویش توانگر

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، هوشنگ محمدی، هاشم خوبی

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۹/۲۹